

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044 250 30 00

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp,
examensarbete
VT -2024
Fakulteten för lärarutbildningen

Relationsskapande i förskolan

-En kvalitativ studie om förskollärares tillvägagångsätt för relationsskapande

Anneli Nyberg

Författare

Anneli Nyberg

Kurskod

FO 750 E

Titel

Relationsskapande i förskolan

- En kvalitativ studie om förskollärares tillvägagångsätt för relationsskapande

Engelsk titel

Relationship building in preeschool

- a qualitative study on preeschool teachers approach to relationship building

Handledare

Josefin Zetterberg

Bedömande lärare

Hilma Holm

Examinator

Hilma Holm

Sammanfattning

Många forskare har uppmärksammat betydelsen av goda relationer mellan förskollärare och barn. Förskollärare ansvarar för att ge barnen förutsättningar att skapa relationer i förskolan som är trygga och tillitsfulla menar Läroplanen för förskola (Skolverket, 2018). Syftet med den här studien är att belysa förskollärares uppfattningar om vad som utgör en god lärar-barn relation i förskolan och hur förskollärare beskriver att de arbetar för att skapa och upprätthålla relationer i verksamheten.

Seminstrukturerade intervjuer har använts som datainsamlingsmetod där sex förskollärare från olika förskolor har intervjuats.

Resultaten har analyserats utifrån relationell pedagogik samt relationskompetens. Resultaten visar vad förskollärarna anser att en god lärar-barn relation kan bestå av samt beskrivning av vad förskollärarna säger sig ha som tillvägagångsätt i relationsskapandet. En slutsats av studien är att skapandet av relationer mellan förskollärare och barn i pedagogisk verksamhet är betydelsefull för att kunna ta tillvara och upprätthålla goda relationer till barnen.

Sammantaget uppvisar resultaten att förskollärarna anser att det fordras kompetens som empati, kommunikationsförmåga samt förmåga att kunna anpassa sig för att tillgodose barnens olika behov och skapa förutsättningar för relationsskapande mellan förskollärare och barn.

Ämnesord

Relationell pedagogik, relationell kompetens, närvaro, relationer, möte, förskola

1. Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställningar	7
2.1 Styrdokument	7
3. Forskningsöversikt.....	8
3.1 Närvarande förskollärare.....	9
3.2 Förtroendefulla relationer.....	11
3.3 Att skapa relationer	12
3.4 Sammanfattning-tidigare forskning	14
4. Teoretiska utgångspunkter	15
4.1 Relationell pedagogik.....	16
4.2 Relationskompetens	17
5. Metod och bearbetning av empiri.....	19
5.1 Datainsamlingsmetod.....	19
5.2 Urval.....	20
5.3 Genomförande av intervjuer	20
5.4 Pilotstudie.....	22
5.5 Bearbetning och analys	22
5.6 Etiska överväganden	23
6. Redovisning av resultat från undersökningen.....	24
6.1 Lärar-barn relation i förskolan	25
6.2 Omsorg för att upprätthålla relationer	28
6.3 Lek som tillvägagångsätt.....	29
6.4 Förskollärares kompetenser	30
6.5. Analys av resultat.....	32
7. Diskussion	33
7.1 Förmåga att lyssna skapar goda relationer	36
7.2 Mindre barngrupper skapar relationer.....	36
7.3 Metoddiskussion	37
7.4 Konsekvenser för yrkesrollen	38
Litteraturförteckning.....	40
Bilaga 1.....	42
Information om projektet <i>Betydelsen av relationsskapande i förskolan med försäkran om samtycke</i>.....	42

Samtycke till deltagande i studien: <i>Betydelsen av relationell kompetens i förskolan</i>	43
Bilaga 2.....	45

1. Inledning

Vad utgör en god relation mellan lärare och barn i förskolan? Denna studie ämnar undersöka detta utifrån intervjuer med verksamma förskollärare. Studien avser även att undersöka hur förskollärare anser sig arbeta för att skapa samt upprätthålla relationer till barn i förskolan. I förskolan behövs förskollärare som aktivt strävar för att skapa goda relationer till barn i förskolan. Goda relationer som består av värme och stöd utifrån vad som anses bäst för varje barn. Med goda relationer till barnen i den pedagogiska verksamheten skapas förutsättningar till trygga barn poängterar Skolverket (2022).

Tidigare forskning kring lärar-barn relationer lyfter betydelsen av närvarande förskollärare som aktivt arbetar med dialoger i barngrupp i strävan efter relationsskapande. I enlighet med Skolverket (2022) betonas lärarens ansvar för att skapa samt stärka den professionella relationen. Jag fann det därför intressant att låta studien utgå ifrån ett förskollärarperspektiv för att synliggöra hur förskollärare beskriver sitt arbete med relationsskapande till barn i förskolan. Genom att låta studien utgå från förskollärares perspektiv vill jag uppmärksamma varierade tillvägagångssätt och få förskollärares uppfattning på vad de anser goda relationer mellan förskollärare och barn kan bestå av.

Utifrån relationell pedagogik som Aspelin (2013) beskriver som ett synsätt på utbildning där mötet mellan människor är centralt kan den relationella pedagogiken även framställas som en teoretisk mening. I den relationella pedagogiken utgår man från både lärare samt barnets perspektiv i det sociala samspelet betonar Aspelin (2013). Aspelin (2013) lyfter relationell pedagogik som betydelsefull för barns lärande och utveckling och förespråkar ett lärare- barn centrerat synsätt i undervisningen. Genom att tillämpa pedagogiken möjliggör verksamma inom förskolan att skapa meningsfulla relationer där barnen känner sig sedda och hörda.

1.1 Syfte och frågeställningar

Studien ämnar undersöka vad förskollärare beskriver som goda relationer till barn i förskolan. Genom att undersöka hur förskollärare säger sig arbeta utifrån olika tillvägagångsätt för relationsskapande är syftet med studien att synliggöra tillvägagångsätten utifrån förskollärares perspektiv.

Studiens frågeställningar är följande:

1. Vad består enligt förskollärare en god lärar-barn relation av?
2. Hur säger sig förskollärare i förskolan arbeta för att skapa och upprätthålla relationer till barn i förskolans verksamhet?

2. Bakgrund

I följande avsnitt presenteras relevanta styrdokument för studien relaterat till relationsskapande i förskolan.

2.1 Styrdokument

Förskolan ingår i skolväsendet och verksamma inom yrket ska utgå ifrån ett demokratiskt arbetssätt genom att ge barnen förutsättningar till samhörighet och ansvarstagande. Utbildningen ska ge barnen grunden för att skapa sig en förståelse kring vad demokrati innebär med målet att ge varje barn förutsättningar för att utveckla förståelse för demokratiska principer. Läroplanen för förskola, (Skolverket, 2018) betonar att utbildningen ska ta tillvara barnens tankar och idéer för att bidra till mångfald i lärandet. I enlighet med förskolans värdegrund och uppdrag lyfter läroplanen för förskola, (Skolverket, 2018) också att utbildningen i förskolan ska möjliggöra att barn utvecklar sin förmåga till empati och omtanke för andra.

Förskolans uppdrag ska innebära en trygg och social miljö där varje barn ska mötas med respekt samt utveckla tillit och självförtroende genom att omsorg, utveckling

och lärande bildar en helhetssyn utifrån förskolans uppdrag. Utbildningen i förskolan ska genomsyras av omsorg om barnets trygghet och välbefinnande och har en väsentlig roll för att medverka till barnens grundläggande självkänsla och trygghet. Läroplanen för förskola, (Skolverket, 2018) lyfter förskollärares ansvar att tillämpa ett demokratiskt arbetssätt och förskollärares ansvar att tillgodose att barnen får uppleva sina egna värden samt får sina behov respekterade.

Barnkonventionen (SFS: 2018: 1197) som är ett internationellt avtal slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Barnkonventionen (SFS 2018:1197) betonar även att utgå från det som anses vara barnens bästa i alla situationer. Skolverket (2022) förklarar att relationen kan ses som ett verktyg för att skapa bättre studiemiljö och lärande och påpekar lärarens ansvar för att skapa och stärka de professionella relationerna. Genom att bemöta barnen på ett förutsägbart sätt med värme och stöd framställs det som en av förutsättningar enligt Skolverket (2022) för att kunna skapa goda relationer till barnen. Det är därför av vikt att det råder en gemensam syn på bemötande. För att upprätta goda relationer med barn i verksamheten fordras även att läraren lyssnar och uppmärksammar barnen för att kunna synliggöra barnens behov framhåller Skolverket (2022). För att upprätthålla relationerna menar Skolverket (2022) att lärare kan arbeta med uppmuntran vilket både skapar och stärker goda relationer. Skolverket (2022) menar att genom uppmuntrande och engagerade lärare kommer relationerna till barnen att stärkas.

3. Forskningsöversikt

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning som författaren anser vara relevant för studiens syfte då samtliga avser professionella relationer mellan förskollärare och barn i pedagogisk verksamhet.

Forskningen presenteras utifrån fem avhandlingar och sammanfattas i tre kategorier: *Närvarande förskollärare*, *förtroendefulla relationer* samt *att skapa relationer*. Samtlig forskning avser att ge en djupare förståelse för betydelsen av relationsskapande mellan förskollärare och barn i pedagogisk verksamhet.

3.1 Närvarande förskollärare

Fredrikssons (2019) avhandling har som syfte att utveckla en fördjupad kunskap samt förståelse av möten mellan förskollärare och barn. Utifrån detta ansågs Fredrikssons (2019) forskning som relevant för denna studie.

Fredriksson (2019) betonar i sin doktorsavhandling *närvaro* som en förutsättning för goda relationer mellan förskollärare och barn. Avhandlingen har för avsikt att bidra till förståelsen av hur möten och förskollärares närvaro kan ta sig uttryck i förskolepraktiken. Detta görs genom att Fredriksson (2019) skildrar vardagliga mikrohandlingar och därmed synliggör förskollärares möjligheter att medverka till att barnet växer relationellt visar Fredrikssons (2019) forskning.

Forskningen illustrerar hur närvaro och möten mellan förskollärare och barn kan förstås som relationella. För att kunna skapa och upprätthålla goda relationer i förskolan mellan förskollärare och barn så visar Fredrikssons (2019) forskning att det krävs närvarande förskollärare. Att lyssna in, tolka samt försöka förstå barnen kräver en relationell och professionell kompetens anser Fredriksson (2019). Fredrikssons (2019) forskning betonar förskollärares uppdrag att bemöta alla barn likvärdigt. Det som framträder i forskningen visar hur förskollärarna agerar på ett sätt som tyder på att de är angelägna om att skapa, upprätthålla och fördjupa relationer med barnen. Resultaten uppvisar att förskollärarna gör detta genom att lyssna på det barnen säger samt genom att vara nära. Sammantaget visar Fredrikssons (2019) resultat att uttryck för närvaro består av förskollärare som riktar uppmärksamhet mot barnens ageranden på diverse sätt. Resultaten visar även betydelsen av engagerade och närvarande förskollärare.

Att vara en närvarande förskollärare kan dock förstås och tolkas på olika sätt. Ett perspektiv att tolka uttrycket är att som förskollärare vara aktiv i samspel med barnen menar Fredriksson (2019). Fredriksson (2019) betonar betydelsen av samspel mellan lärare och barn i tidigare dokument som varit styrande under förskolans framväxt. Denna betydelse förstärks av ett flertal studier som framhåller lärarens betydelse och relationerna mellan lärare och barn som mest betydelsefull i förskolans verksamhet. Fredrikssons (2019) forskning berör barngruppernas storlek och framför allt när förskollärare ska bemöta flera barn på samma gång.

Detta i sin tur menar Fredriksson (2019) uppvisar på känslan av otillräcklighet bland förskollärare. Nordström-Lytz (2017) betonar att närvaro i barngrupp inte ska förväxlas med uppmärksamhet då närvaro är krävande. Forskningen har som avsikt att lyfta närvaro som en dimension av relationell pedagogik. Närvarons betydelse i pedagogisk verksamhet framhålls där förskollärarens ansvar beskrivs innebära aktiv närvaro utifrån det pedagogiska uppdraget. Forskningen strävar efter att skapa förståelse kring förskollärarnas närvaro och dess betydelse för barn i verksamheten. Genom att vara närvarande i stunden beskriver Nordström- Lytz (2017) närvaro som betydelsefull i relationsskapandet till barnen och påpekar närvaro som en förutsättning för att uppfatta glädje, förväntningar och behov.

Nordström-Lytz (2017) redogör i sin forskning att tillit mellan förskollärare och barn kräver tid för att etableras. Forskningen visar att förskollärarna lyfter egenskaper som lyhördhet och att vara närvarande som viktiga aspekter såväl som att ha kompetens att tolka barnens individuella behov. Nordström- Lytz (2017) lyfter betydelsen av fysisk närvaro men framförallt att som förskollärare vilja vara närvarande. Nordström-Lytz (2017) menar att relationell pedagogik inte kan existera utan närvaro.

Hall (2019) forskning fokuserar på det dagliga mötet mellan förskollärare och barn och hur de dagliga mötena mellan förskollärare och barn ger förutsättningar för relationsskapandet. Hall (2019) betonar även lekens betydelse i relationsskapandet till barnen och ses därför som relevant för studien.

Hall (2019) betonar i sin forskning vad som kännetecknar att vara närvarande och vad närvaron kan ha för betydelse för relationsskapandet. Forskningen visar på förutsättningar för förskollärare att kunna skapa relationer till barn i den pedagogiska verksamheten. Hall (2019) lyfter förskollärares uppdrag med att skapa relationer till barnen som oerhört viktigt. Att som förskollärare vara närvarande i barns lekar benämns som ett tillvägagångsätt för att bli involverad och en förutsättning för att lära känna barnen och barnens intressen. Att låta leken genomsyra verksamheten och ta vara på den barninitierade leken men även att som förskollärare ta initiativ till leken beskrivs som betydelsefullt. Hall (2019) lyfter även att skapa förutsättningar för att skapa tillit och att skapa relationer genom att

vara närvarande med barnen redan vid inskolningsperioden. Hall (2019) betonar att närvarande förskollärare skapar förutsättningar till genuina möten med barnen vilket skänker trygghet vid inskolningen.

3.2 Förtroendefulla relationer

Vad består en god relation mellan lärare och barn av? Och vad visar tidigare forskning kring relationsskapande i pedagogiska verksamheter? Lilja (2013) har forskat kring hur förtroendefulla relationer kommer till uttryck, samt vilken betydelse lärarens roll har i sammanhanget. Forskningen är baserad på relationer mellan lärare och barn och bidrar till djupare förståelse utifrån fyra dimensioner som Lilja (2013) utgår ifrån.

Lilja (2013) har i sin avhandling fokus på förtroendefulla relationer mellan lärare och barn ur ett lärarperspektiv. Syftet med Liljas (2013) studie är att ta reda på hur lärare och barn skapar och bevarar förtroendefulla relationer. Liljas (2013) forskning visar på olika tillvägagångsätt att arbeta för att skapa goda relationer till barn i en verksamhet. Forskningen uppvisar lärarnas olika tillvägagångsätt. Några av tillvägagångsätten som Lilja (2013) presenterar i sin forskning är att vara en lyhörd lärare som skapar och upprätthåller relationer till barnen genom dialoger. Att uppmärksamma barnen som medmänniskor genom att vara lyssnande och bekräfta barnens känslor är ett annat tillvägagångsätt som beskrivs i relationsskapandet.

Lilja (2013) lyfter att alla möten mellan människor innehåller en dimension av förtroende vilket också är en förutsättning för ett ömsesidigt samspel mellan lärare och elev. Resultaten ur Liljas (2013) forskning redovisas utifrån fyra dimensioner och är resultatet av fem olika lärarperspektiv där avsikten med avhandlingen har varit att belysa hur förtroendefulla relationer mellan lärare och elev ger sig uttryck samt vad dessa relationer består av. Samtliga resultat ur Liljas (2013) forskning presenteras utifrån varierade situationer som uppstått i lärmiljön. Två av dimensionerna visar på hur förtroendefulla relationer mellan lärare och barn kan fördjupas och de övriga två visar på hur relationerna prövas.

Liljas (2013) resultat visar på en central del av lärarprofessionen som syftar till att skapa, fördjupa samt bekräfta relationer mellan lärare och barn. Den första dimensionen uppvisar en relation där läraren oftast tar initiativ till skillnad från de övriga tre dimensionerna. Dimensionen lyfter betydelsen av att tro på barnets förmåga och vilja såväl som att ge barnet förutsättningar att lyckas med hjälp av lärarens uppmuntran och omtanke för barnets välbefinnande. Lilja (2013) har namngett denna dimension till *att bry sig om*. Den andra dimensionen av att skapa förtroendefulla relationer kallas för *att lyssna* och visar på betydelsen att som lärare lyssna till vad eleverna har att berätta. Lilja (2013) poängterar att det mestadels är elevens initiativ till dessa möten som blir meningsfulla när läraren lyssnar till det eleven vill berätta. Genom att lärarna lyssnar till sina elever menar Lilja (2013) att relationerna dem emellan fördjupas och förbättras. Genom att läraren lyssnar tar också läraren emot och bekräftar eleven poängterar Lilja (2013).

De dimensioner som fungerar som prövande för relationerna namnges som *att sätta gränser* och *att möta motstånd*. Lilja (2013) menar att läraren behöver dessa dimensioner för att verksamheten ska kunna fungera. Dimensionerna visar att lärarens tillvägagångsätt för gränssättning sker genom att föra diskussioner och samtal med eleverna. Lärarens ansvar är att möta elevernas motstånd på olika sätt *med* eleven och inte mot eleven betonar Lilja (2013). Även om dessa dimensioner är utifrån lärare och barn inom skolans verksamhet så anser författaren att resultaten från Liljas (2013) forskning likväl går att tillämpa inom förskolans verksamhet och därav är relevanta för denna studie. Genom att redovisa strategier inom forskning som visar på tillvägagångsätt för att skapa goda relationer möjliggör det även att i denna studie kunna jämföra tidigare forskningsresultat med studiens resultat.

3.3 Att skapa relationer

Både den nationella såväl som den internationella forskningen visar betydelsen för att skapa och upprätthålla goda relationer mellan lärare och barn i den pedagogiska verksamheten. Vald internationell forskning ses som relevant för studien då den

visar på betydelsen av omsorg för att skapa relationer till barn i verksamheten och är utifrån den amerikanska filosofen Noddings.

Noddings (2012) forskning lyfter betydelsen av omsorg, men även omtänksamhet som förutsättningar för relationsskapande mellan lärare och barn. Noddings (2012) vid Stanfords universitet, USA diskuterar betydelsen av att skapa och upprätthålla relationer som lärare i sin avhandling. Noddings (2012) menar att de centrala aspekterna för att skapa och upprätthålla goda relationer mellan lärare och barn involverar samtal, att lyssna, samt att ge respons i relationerna till barnen. Att bry sig om relationerna till barnen i verksamheten och skapa ett klimat där omtänksamma relationer kan växa menar Noddings (2012) att alla lärare borde ha som mål. Genom att främst arbeta för att skapa etablerade relationer till barnen i den pedagogiska verksamheten menar Noddings (2012) att allt annat som görs i verksamheten kommer gå bättre.

Tidigare forskning visar också på att det behövs professionalism som förskollärare för att kunna ta vara på de kompetenser som behövs i mötena som sker mellan läraren och barn. Begrepp som *relationsbyggande* och *kompetens* är två begrepp som är återkommande inom forskningsområdet. Ett annat återkommande begrepp i det existerande forskningsfältet är *relationskompetens* och dess potential att medverka till förskollärares målmedvetna och aktiva handlingar för inkludering och engagemang i relationsskapande processer.

Inom forskningsfältet lyfter forskningen syftet att undersöka vilka tillvägagångsätt förskollärare använder sig av i sina verksamheter och hur förskollärare värdesätter relationer som skapas i verksamheten.

Utifrån relationsskapande presenterar Fredriksson (2019) sin forskning i tre delar. Fredrikssons (2019) forskning är betydelsefull för studien då forskningen visar på tre strategier för relationsskapandet. De strategier som Fredriksson (2019) lyfter fram är en *barncentrerad strategi* som innebär att lyssna, leka samt följa barnet. De

andra strategierna benämns som *interaktionsfrämjande strategi* som innebär att uppmuntra och ställa frågor i samspel med barnet.

Den sista strategin som Fredriksson (2019) lyfter är *språkstimulerande strategi* vilket innebär att utvidga barnets språk. Fredriksson (2019) forskning inleder med de förutsättningar som kan ses som grundläggande för alla former av mellanmänniska möten, närmare bestämt *närvaro* och *ömsesidighet*. I forskningen framhävs också betydelsen av möten som håller en viss kvalitet som något eftersträvansvärt. Möten mellan barn och förskollärare i förskolan är av betydande relevans för barns möjlighet att utveckla grundläggande värden och egna relationer, något som Fredriksson (2019) påpekar i sin doktorsavhandling.

Den kompetens som framgår i forskningen syftar till relationell kompetens och hur den används i möten med barn. Fredriksson (2019) benämner även relationskompetens med syfte att inkludera och engagera genom relationsskapande processer.

Utifrån den forskning som finns inom ämnet idag är det framförallt forskning som visar på betydelsen av möten och relationer för barns lärande och utveckling. Utifrån forskningen som granskats ovan är det påtagligt att tidigare forskning som berör relationell pedagogik ses som betydelsefullt. Mötet och relationen som uppstår mellan lärare och barn är det centrala.

3.4 Sammanfattning-tidigare forskning

Sammantaget visar forskningsresultaten betydelsen av närvarande, lyhörda lärare för att kunna skapa relationer mellan lärare och barn i förskolan. Även förmågan att tolka barnens behov anses som betydelsefullt. Att vara närvarande i barnens lekar nämns både som värdefullt och som en förutsättning för relationsskapandet. Ömsesidighet och kvalitet lyfts även som betydelsefullt. I forskningsresultaten framträder att relationerna mellan lärare och barn skapas när läraren möter barnens mångfald utav känslor och behov i samspelet som sker. Den internationella forskningen visar på tillvägagångsätt för att skapa omtänksamma relationer till

barnen i verksamheten där Noddings (2012) menar att lärare genom att skapa och upprätthålla centrala aspekter som att lyssna, föra samtal och ge respons kan upprätthålla goda relationer i verksamheten. Det som problematiseras i samtlig forskning gällande att vara närvarande i barngruppen är förskollärares känsla av otillräcklighet. Förskollärare lyfter att inte ha tillräckligt med tid till alla barn i verksamheten.

4. Teoretiska utgångspunkter

Följande avsnitt presenterar studiens teoretiska utgångspunkt.

Jag har valt *relationell pedagogik* och *relationskompetens* som studiens teoretiska utgångspunkter. Jag anser valda teorier är mest lämpliga för studien då relationell pedagogik syftar till betydelsefulla relationer mellan lärare och barn.

Relationskompetens som är studiens andra teoretiska utgångspunkt syftar till en professionell förmåga att skapa goda relationer i pedagogiska verksamheter vilket även är relevant för studiens syfte. Nedan förklaras de två första nivåerna av fyra utifrån relationell pedagogik då de anses relevanta för studien. Nivåerna syftar till djupare förståelse för innebörden av den relationella pedagogiken. De två nivåerna som inte förklaras vidare är *pedagogisk rörelse* som syftar på sociala sammankomster inom olika verksamheter och *pedagogisk teori* som syftar till sammanbundna begrepp som kan appliceras på barns kunskapsutveckling. De två första nivåerna ansågs tillräckligt omfattande för studien och därav kommer de två sista nivåerna inte förklarats närmre.

Utifrån Relationell pedagogik som teoretisk utgångspunkt fanns det en förståelse hos författaren kring hur relationer i förskolan kan skapas vilket var betydelsefullt under empiriinsamlingen. Utifrån relationskompetens och dess betydande roll för att kunna bygga upp goda relationer mellan förskollärare och barn ansågs begreppen användbara kopplat till de intervjuer som genomfördes i studien. Förskollärarnas svar kunde därför tolkas utifrån valda teoretiska utgångspunkter. Utifrån den insamlade empirin innebar detta även en ökad förståelse för

förskollärarnas tankesätt och metoder. Valda teorier möjliggjorde också att jag kunde reflektera över förskollärarnas utlåtanden gällande de pedagogiska strategier som nämndes.

4.1 Relationell pedagogik

Det dagliga mötet beskrivs som betydelsefullt för att bidra till att skapa relationer mellan lärare och barn. Färdigheter och förmågor växer fram i relationer och för att lyckas som lärare med att uppfylla mål som finns inom förskola så kan man inte utelämna relationer till barnen om man ska lyckas. Relationellt perspektiv beskrivs av Aspelin (2015) som ett synsätt på utbildning där möten mellan människor ses som det centrala. Aspelin är en central företrädare för relationell pedagogik i Sverige. Synsättet visar på betydelsen av den relationella innebörden i undervisningen. De fenomen som existerar mellan människor ligger till grunden inom den relationella pedagogiken där Aspelin (2015) talar för ett helhetsstänk där de relationella kvaliteterna värdesätts. Aspelin och Persson (2011) definierar fyra nivåer av relationell pedagogik. Dessa nivåer är beroende av varandra och överlappas delvis.

Den *första* nivån i relationell pedagogik är *pedagogiska möten*. Pedagogiska möten som menas kan vara mellan två parter, exempelvis mellan lärare och barn. I mötet mellan läraren och barnet uppstår en ömsesidig process där det betydelsefulla uppstår i en gemensam verklighet. I det pedagogiska mötet identifieras och bekräftas barnet av läraren. Aspelin och Persson (2011) understryker att dessa möten inte kan skapas men att läraren bör eftersträva för att möjliggöra dessa möten. Aspelin och Persson (2011) betonar att de lärare som förverkligar de pedagogiska mötena är relationella pedagoger. Utifrån lärarens synvinkel handlar det om ett förhållningsätt i de pedagogiska relationerna.

Den *andra* nivån i relationell pedagogik är *pedagogiska tillvägagångssätt*. Pedagogiska tillvägagångssätt bygger på förståelsen om relationer och relationernas stora betydelse i utbildningen i syfte att främja barnens deltagande i den relationella processen. I det pedagogiska tillvägagångssätt tillhör lärarens relationsarbete som är de handlingar som syftar till att skapa och upprätthålla relationer. Nivån syftar till att läraren på ett målmedvetet sätt arbetar för att skapa meningsfulla relationer till barnen. Aspelin och Persson (2011) understryker att lärare sannolikt ägnar sig åt relationell pedagogik utifrån detta tillvägagångssätt.

4.2 Relationskompetens

Relationskompetens beskrivs av Aspelin (2018) som en professionell förmåga för att skapa goda relationer i pedagogisk verksamhet. Kärnan i kompetensen består av att knyta an, initiera samt upprätthålla relationer mellan lärare och barn. Juul och Jensen (2002) resonerar kring att den pedagogiska verksamhetens mål nås bäst när relationer och omsorg utgör grunden i verksamheten. I samspelet mellan lärare och barn utvecklar läraren sin relationskompetens medan barnet utvecklar sin sociala kompetens. Denna likvärdiga lärprocess är central för att förstå innebörden av begreppet menar Aspelin (2018).

Relationskompetens är ett begrepp som förespråkas av främst Aspelin, professor i pedagogik. Aspelin (2015) menar att begreppet förenklat uttryckt kan beskrivas som en generell förmåga att knyta an till människor. Den professionella relationskompetensen däremot implicerar att kompetensen har formats och utvecklats inom en profession där relationer är centrala. Den relationskompetensen inbegriper specificerade förväntningar och krav. Dessa krav beskrivs som formella såväl som informella mot en av parterna i relationen. Aspelin (2015) menar att den ena parten förväntas ta sig an en roll och ett ansvarstagande till skillnad från sin motpart. Begreppet är en central kompetens inom de yrken där människors relationer till varandra är betydelsefull för att skapa kvalitet och uppnå mål i sina verksamheter.

Aspelin (2015) betonar även att lärares relationskompetens består i att kunna initiera, upprätthålla samt utveckla relationer och att denna kompetens visar sig i möten mellan lärare och barn. Värdena och begreppet relationskompetens är professionella och nödvändiga kvaliteter där de relationella principerna ses som värdefulla transkulturellt och därav kan implementeras oberoende av verksamhet och runt om i världen betonar Juul och Jensen (2003).

I alla professionella lärar-barn relationer skildrar Juul och Jensen (2003) begreppet som lärarens förmåga att "se" till det enskilda barnet och därefter anpassa det egna beteendet efter varje enskilt barn utan att avvika från det egna ledarskapet. Förmågan att "se" barn förklarar författarna utifrån fyra förhållanden.

Dessa är: *Den vuxnas vilja att "se"*, *den vuxnas egna upplevelser av att ha blivit sedd eller inte sedd*, vilket därmed påverkar förmågan att se andra. Det tredje förhållandet är *den vuxnes erfarenheter med barn* och vilken människosyn som uppstått utifrån det. Fjärde och sista förhållandet är "Den vuxnes yrkespersonliga utveckling" och syftar till att uppnå kvalitet i relationerna till både barn och vårdnadshavare.

Att inneha relationskompetens menar Aspelin (2018) därav krävs för att lyckas som lärare och betonar att kompetensen är utvecklingsbar. Utifrån tre delkompetenser tolkar Aspelin (2018) begreppet. De tre delkompetenserna i Aspelins modell kan föreställas som tre pusselbitar som hör samman där den första kompetensen kallas *kommunikativ kompetens* och syftar till lärarens förmåga att kommunicera både verbalt och icke verbalt för att uppnå samstämmighet med eleven. Samstämmighet kan ses som centralt för att förstå kvaliteten i det sociala bandet och rör även graden av respekt och ömsesidig förståelse. Hur läraren kommunicerar med barnen på ett inbjudande sätt genom att anpassa sina gester, ansiktsrörelser och kroppsposition efter hur eleverna beter sig. *Differentierings kompetens* är den andra pusselbiten i modellen och förklaras som lärarens förmåga att reglera graden av närhet och distans. Att ha förmågan att hålla avstånd för att inte komma för nära men inte heller vara för distanserade för varandra där syftet är att utbildningen ska vara effektiv

såväl som relationen. Den sista aspekten benämns som socioemotionell *kompetens* och är lärarens förmåga att hantera känslor i förhållande till barnet.

5. Metod och bearbetning av empiri

Följande avsnitt presenterar studien utifrån en kvalitativ metod.

I avsnittet presenteras vald metod, urval av förskollärare samt genomförande av intervjuer. Här redovisas även de forskningsetiska överväganden som har tagits hänsyn till i processen samt hur de tillämpats. Bearbetning av det insamlade materialet och metodkritik redovisas även.

5.1 Datainsamlingsmetod

Kvalitativa forskningsintervjuer har tillämpats utifrån författarens beslut att det var den mest lämpliga metod för denna studie. Detta då syftet med studien var att synliggöra förskollärares tillvägagångsätt samt perspektiv utifrån erfarenheter och åsikter. Forskningsintervjuer är en metod för datainsamling där människors svar används som datakälla. Forskningsintervjuer fokuserar på självrapportering, med andra ord vad människor säger att de gör, säger att de tror, samt de åsikter som de sägs ha betonat Denscombe (2018). Kvalitativa forskningsintervjuer innebär att utgå ifrån undersökningspersonernas synvinkel där personernas erfarenheter används för att förstå omvärlden framhåller Kvale och Brinkman (2014). Denscombe (2018) lyfter forskningsintervjuer som en metod för datainsamling där människornas svar används som datakälla.

För att kunna besvara studien syfte och frågeställningar i studien kommer datasamlingsmetoden att utgå från semistrukturerade intervjuer med förskollärare på de aktuella förskolorna. Semistrukturerade intervjuer innebär att forskaren kan vara flexibel och att den intervjuade tillåts att utveckla sina synpunkter påpekar Denscombe (2018).

5.2 Urval

Att använda sig av urval i en studie är ett strategiskt beslut som innebär att inte fokusera på en hel population, utan endast en del av den påpekar Denscombe (2018). I denna studie är fokus på förskollärare för att synliggöra förskollärares perspektiv.

Den grundläggande principen gällande urval är att det går att producera rimligt träffsäkra fynd utan att data har samlats in från alla i undersökningspopulationen menar Denscombe (2018). Denscombe (2018) lyfter bekvämlighetsurval som lämpligt vid begränsade resurser såsom begränsad tid då urvalet bygger på de första som finns till hands. Genom författarens kontaktnät inom förskolor i kommunen gavs potentiella förslag på förskollärare av kollegor och bekanta som kunde tänkas vara intresserade av att delta i studien.

Författaren fick tolv förslag och dessa tolv förskollärare mottog varsitt mejl från författaren angående att delta i studien. Sex förskollärare tackade ja till att delta vilket resulterade i sex olika intervjuer. Samtliga förskollärare är verksamma i samma kommun i en större ort i södra Sverige.

Samtliga är verksamma förskollärare och samtliga deltagande i studien är kvinnor. Den yngsta förskolläraren är 30 år och äldsta 42 år. De har alla arbetat olika länge inom yrket där den kortaste perioden är fyra år och den längsta femton år som förskollärare. Förskollärarna arbetar på tre olika kommunala förskolor. Kvale och Brinkmann (2014) framhåller vikten av att värna om intervjupersonernas privatliv, jag har därför valt att aidentifiera förskollärarna som presenteras med fiktiva namn.

5.3 Genomförande av intervjuer

I följande avsnitt presenteras intervjuernas tillvägagångsätt.

Genom att genomföra intervjuer med verksamma förskollärare ville jag undersöka hur förskollärare säger sig arbeta utifrån olika tillvägagångsätt för relationsskapande till barnen i den pedagogiska verksamheten. Syftet med studien

var att synliggöra tillvägagångssätten utifrån förskollärares perspektiv, samt att synliggöra förskollärares syn på relationer utifrån ett förskolläraperspektiv.

Denscombe (2018) lyfter intervju som metod när avsikten är att utforska andras åsikter, uppfattningar, erfarenheter samt känslor. För att synliggöra förskollärares syn ansågs intervjuer därför vara mest lämpligt i denna studie. Den intervjuades ord kan användas som forskningsdata genom att det som sägs kan betraktas som protokollfört samt dokumenterat material förklarar Denscombe (2018). Denscombe (2018) framhåller även att intervjuer är lämpligast för att få svar från personer som kan ge värdefulla insikter baserat på deras erfarenheter.

Att genomföra intervjuer nämns som lämpligt i småskaliga forskningsprojekt där syftet är att utforska andras åsikter, erfarenheter, uppfattningar och känslor. Likaså menar Denscombe (2018) att det genom intervjuer ges värdefulla insikter och kunskaper baserat på andras erfarenhet. Genom kvalitativ forskningsintervju lyfter Kavle och Brinkman (2014) själva samtalet som forskning genom att forskaren utvecklar mening ur intervjupersonernas erfarenheter. Forskningsintervjuer är ett professionellt samtal där kunskapen konstrueras i interaktionen mellan intervjuaren och den intervjuade menar Kvale och Brinkmann (2014). Inför intervjuerna skrevs ett missivbrev samt en intervjuguide (se bilaga 1 och 2) som handledaren tog del av för respons och godkännande innan det mejlades ut till tolv tilltänkta förskollärare. Sex förskollärare hörde av sig till författaren för att delge sitt intresse i att delta. När kontakt upprättats bokades tider in för aktuella intervjuer. Sex kvalitativa intervjuer genomfördes med olika förskollärare utifrån elva intervjufrågor (se bilaga 2) som knöt an till studiens syfte och frågeställningar.

Intervjun inleddes med frågor om tidigare erfarenheter av läraryrket i syfte att få bakgrundsfakta om varje förskollärares erfarenhet i yrket och vilken åldersgrupp de arbetar med. I början av varje intervju tydliggjordes att förskollärarna när som helst kunde avbryta deltagandet samt att intervjuerna skulle spelas in med diktafon. Förskollärarna tillfrågades därefter muntligt om de godkände att intervjun blev inspelad. Samtliga lämnade muntligt samtycke till inspelning innan intervjun spelades in. Genom att använda diktafon på Iphone för senare avlyssning och

transkribering där författaren omvandlar talat språk till textformat kunde samtalet fokuseras helt på förskollärarnas svar. Under genomförandet av intervjuerna hade förskollärarna även tillgång till intervjufrågorna i pappersformat för att själva kunna läsa frågorna. Intervjuerna genomfördes på förskollärarnas egna arbetsplatser och varade i snitt 52 minuter. Samtliga intervjuer genomfördes ostört i avskilt rum. Intervjuerna var seminstrukturerade vilket kräver en flexibel intervjuare som låter den som intervjuas tala utförligt och utveckla sina idéer påpekar Denscombe (2018). Denscombe (2018) framhäver även att betoningen i seminstrukturerade intervjuer ligger på att den som intervjuas tillåts utveckla sina synpunkter. Intervjuerna avslutades med utrymme för eventuella frågeställningar kring uppsatsen eller för att lägga till mer information. Samtliga intervjuer genomfördes utan avbrott.

5.4 Pilotstudie

En pilotstudie genomfördes med en förskollärare innan de tilltänkta förskollärarna intervjuades. Tack vare pilotstudien gavs ett tillfälle att testa frågorna för att se om de eventuellt behövdes formuleras om. Efter pilotstudien justerades två frågeställningar för att bli mer begripliga för de medverkande.

Denscombe (2018) beskriver en pilotstudie som ett sätt att förbättra och eventuellt åtgärda vald metod innan datainsamlingen. Genom att genomföra en pilotstudie menar Denscombe (2018) att det garanteras för mindre möjligheter till otrevliga överraskningar i respondenternas svar när den egentliga datainsamlingen börjar. Denscombe (2018) framhåller att vald metod alltid ska testas för att kontrollera hur bra metoden fungerar i praktiken.

5.5 Bearbetning och analys

Följande avsnitt presenterar hur det insamlade materialet har bearbetats.

Kvale och Brinkmann (2014) beskriver transkribering som en översättning av en berättarform till en annan. Denscombe (2018) skildrar processen av att analysera

kvalitativa data där processens första steg innebär att koda samt kategorisera materialet.

Genom att granska utskrifter av genomförda intervjuer möjliggör det att hitta mönster påpekar Denscombe (2018). Processen avslutas med en skriftlig tolkning av fynden där relevanta citat tas ut för att skapa ett sammanhang.

Efter varje intervju lyssnades inspelningarna igenom i sin helhet. Transkriptionerna av intervjuernas innehåll bestod av både författarens samt intervjupersonernas uttalanden där författaren tolkade dialogerna. Alla fullständiga ord transkriberades där författaren bortsåg från ljud såsom harklingar, pauser och stamningar. Materialet transformerades från muntligt till skrivet språk genom att inspelningarna överfördes till dator för lagring och därefter skrevs ut med ordbehandlingsprogram. Genom att läsa igenom det utskrivna materialet flertal gånger upptäcktes återkommande teman. De textsegment som ansågs relevanta för studien markerades med överstrykningspenna för att därefter markeras med en kod för att underlätta vid sortering av materialet. Genom att de muntliga intervjuerna omvandlades till skriven text gavs en överblick över intervju svaren och mönster upptäcktes. Detta gjorde det möjligt att upptäcka likheter och skillnader i materialet och hitta delar som ansågs relevanta för studien. Genom kategorisering av materialet reducerades intervjuerna och sammanfattades i fyra kategorier som presenteras i resultatdelen under avsnitt 6.

5.6 Etiska överväganden

Studiens etiska överväganden har tagits i beaktning utifrån Vetenskapsrådet (2017). Forskningsetiska överväganden handlar i hög grad om att hitta en rimlig balans mellan olika legitima intressen menar Vetenskapsrådet (2017). Det innefattar bland annat i hur man hanterar integritetskänsligt material samt förmågan att reflektera kring innehållet i den egna forskningen ur ett etiskt perspektiv.

Samtliga medverkande i studien informerades om studiens innehåll och syfte både muntligt och via missivbrev (bilaga 1) för samtycke. Genom att bli intervjuade så

intygas att de intervjuade är införstådda med att samtycka till att delta i forskningen. Vetenskapsrådet (2017) menar att forskningsetik även handlar om tillförlitlighet i forskningen genom att forskaren kan säkerställa forskningens kvalitet samt ge en rättvis och ärlig bild av det som undersöks.

Utgångspunkten i studien är de fyra forskningsetiska principer som är definierade av Vetenskapsrådet (2017, dessa är *nyttjandekravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* samt *informationskravet*). Dessa principer gör gällande att deltagarna i studien ska ha gett samtycke till sitt deltagande samt ha tillgodosetts med information om studies syfte och dess innehåll. Vetenskapsrådet (2017) förklarar ansvaret gentemot deltagarna i en undersökning som att ta hänsyn till etiska principer och riktlinjer för att undersökningen ska betraktas som etiskt godtagbar och genomföras inom ramen för god forskningssed.

I denna studie har det säkerställts att studien tillgodoser de etiska krav och principer som behövs förhållas till. Detta gjordes via missivbrevet (se bilaga 1). Förskollärarna var medvetna om att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande i studien samt informerades om att inga obehöriga har kunnat ta del av den insamlade datan. Enligt Vetenskapsrådet (2017) ska anonymisering ske genom att ta bort personuppgifter vilket gör att det blir omöjligt att koppla svar till en särskild individ. Denscombe (2018) menar att intervjuer är förbundet med etiska problem och då intervjuer kan förekomma i offentliga rapporter behöver deltagarnas privata integritet skyddas.

Följaktligen används fiktiva namn i presentation av studiens resultat. Slutligen informerades deltagarna om att det insamlade materialet kommer att kasseras efter att studien blivit godkänd.

6. Redovisning av resultat från undersökningen

I följande avsnitt presenteras valda delar av de sex kvalitativa intervjuerna.

Resultatet är uppdelat i följande fyra kategorier. Dessa kategorier är: *Lärary-barn relation i förskolan omsorg, för att upprätthålla relationer, lek som tillvägagångsätt* och *Förskollärares kompetenser*. Underrubrikerna återspeglar de kategorier som identifierats under studiens process och förtydligar studien genom att besvara de två forskningsfrågorna vilka är följande:

1. Vad består enligt förskollärare en god lärary-barn relation av?
2. Hur säger sig förskollärare i förskolan arbeta för att skapa och upprätthålla relationer till barn i förskolans verksamhet?

6. 1 Lärary-barn relation i förskolan

I studien ville jag undersöka vad förskollärare anser en god lärary-barn relation i förskolan består av.

Förskollärarna lyfte olika aspekter som de ansåg utgjorde en god lärary-barn relation. Några aspekter som lyftes var: närvaro, bemötande och lyhördhet. En förskollärare lyfte betydelsen av att skapa en trygg lärmiljö som medverkar till att barnen vågar ta för sig i verksamheten, ifrågasätta och vara med att påverka. Men att de kräver att hon som förskollärare lyssnar på vad barnen har att säga.

Att lyssna till barnen och arbeta för att skapa positiva relationer mellan pedagoger och barnen är viktigt och betydelsefullt. Om jag är närvarande i mitt arbete med barnen så skapar jag relationer som förhoppningsvis leder till att barnen vill komma till mig när de leker, men även kommer till mig för tröst och närhet

Förskollärare Karin framhäver vikten av att lyssna till barnen i verksamheten. Genom att vara lyhörd och lyssna till barnen förklarar Karin att hon kan uppmärksamma barnens intresse, något som hon sedan kan arbeta vidare med i verksamheten. Karin påpekar förutsättningar till att kunna skapa relationer i

verksamheten kräver engagerade förskollärare som är aktiva i barngruppen och barnens utforskande.

Leah som precis som Karin arbetar med de yngre barnen lyfter att en förutsättning för att bygga relationer är att ha tid att kunna samtala med alla barn vilket är svårt i stora barngrupper.

En förutsättning för att bygga relationer är att dela in barnen i mindre grupper. Det gör det lättare för oss att se och vara tillgängliga för alla barnen.

Magdalena arbetar på en åldersblandad avdelning med barn som är ett till sex år. Magdalena lyfter att en förutsättning för att skapa relationer i verksamheten är främst att lyssna till barnen och att främja barnens delaktighet. Magdalenas avdelning arbetar kontinuerligt med dialoger där barnens synpunkter ges plats. Hon betonar att de förutsättningar som behövs på avdelningen för att kunna skapa relationer är att barnen på avdelningen är indelade i tre åldersblandade grupper och sedan är det arbetslaget som roterar och byter grupp var tredje vecka. Magdalena menar också att även om barnen är indelade så kräver det att hon som förskollärare samtalar med barnen och uppmuntrar barnen under aktiviteterna. Att vara aktivt närvarande under planerade aktiviteter är en förutsättning för att bygga upp relationer i barngruppen menar hon. Men Magdalena betonar vikten att också vara närvarande i de barninitierade lekarna som sker i verksamheten.

Ibland kommer något barn och frågar om jag vill ”klippa” håret, och då är jag med i leken. För mig är det ett tillfälle att både bygga och upprätthålla de relationer som jag har till barnen. Jag vill vara med i barnens lekar när de frågar

Fem av förskollärarna nämner mindre barngrupper som en förutsättning för att kunna skapa relationer till barnen. Den förskollärare som inte nämner mindre

barngrupper som förutsättning nämner betydelsen av bemötande som den främsta orsaken för att kunna skapa och upprätthålla relationerna inom barngruppen. Amina förklarar hur hon försöker bemöta barnen med glädje och genom att vara positiv. Hon nämner också att vara lyhörd till barnens intressen och skapa relationer genom samtal. Samtal som oftast sker vid måltiderna eller på morgonsamlingarna utöver alla de samtal som pågår under hela dagen. Amina berättar att under måltiderna när barnen sitter ner och äter så är det oftast barnen själva som tar initiativ till att samtala. Och i de samtalen vill barnen oftast berätta något roligt de gjort under helgen, eller något de ska hitta på efter förskolan. Genom att bemöta barnens samtal och ställa frågor menar Amina att hon visar att hon är intresserad av vad barnen har att säga. Klara betonar betydelsen av bemötande och trygghet som förutsättningar för att kunna skapa relationer i barngruppen.

Klara menar att trygga barn vågar visa alla sina känslor och att hon som förskollärare ska finnas där till hands och möta upp dessa. Klara förklarar att om grunden finns där i form av trygghet och att stå upp för barnen så vågar barnen visa sig när de är både upprörda och ledsna också. Hur utmanande det än är som förskollärare så är det en viktig grund till att skapa goda relationer menar hon. Klara betonar att det tar tid och kräver kontinuitet för att kunna bygga upp relationer till barnen och ger exempel på inskolningar av nya barn som ska börja på avdelningen.

Jag anpassar verksamheten när jag har inskolningar, för relationen till barnet börjar redan vid inskolningen. Om jag har möte eller annat så ställer jag in det för att prioritera barnet som ska börja.

Vidare menar Klara att relationsskapandet inte räcker till att bara samtala och menar att hon skapar relationer genom att samlas kring barnets olika erfarenheter som till exempel sångstund eller att måla tillsammans. Vid frågan om vilka kompetenser som förskollärare bör ha för att skapa goda relationer till barnen så svarar Klara. ”Att vara snäll kommer man långt på” och syftar till att vara omtänksam och respektfull för att skapa en positiv och trygg miljö på avdelningen. Att låta

relationerna ta tid är en annan aspekt som två av förskollärare lyfte för att skapa goda relationer.

Lärmiljöns betydelse för relationer visar sig också ha en betydelsefull roll då den initierar till olika mötesplatser för barnen där förskollärare kan integrera i barnens lekar och samspel. Både Klara och Magdalena lyfter lärmiljön som en förutsättning för relationsskapande. Magdalena menar att en tydlig lärmiljö möjliggör att barnen själva sätter sig ner och pärlar eller bygger med lego där hon som förskollärare sedan kan ha ett utbyte i språkandet till barnen. Magdalena betonar dock att det krävs engagerade förskollärare som vill och kan möta barnen utifrån de ”100 språken” utifrån Reggio Emilias pedagogik. Innebörden av en god lärar-barn relation belyses av kontinuerliga samtal, respekt för varandra och att hålla goda relationer till vårdnadshavare menar förskollärarna. Leah förklarar att hennes avdelning arbetar med samverkan till vårdnadshavarna utöver den dagliga kontakten i hallen. Och likt det som Klara nämner i relationsskapande kring inskolningar så betonar Leah att en god relation till barnen börjar vid inskolningen genom att vara lyhörd inför barnets behov och skapa förtroende. Leah nämner att en god lärar -barn relation kräver en god relation även till barnets vårdnadshavare kring vad som är det bästa för varje barn. Att vårdnadshavarna har förtroende för arbetslaget är därför viktigt och behövs för att kunna skapa goda relationer till barnen som sedan utgörs av kommunikation.

6.2 Omsorg för att upprätthålla relationer

En av studiens frågeställningar var att undersöka hur förskollärare säger sig arbeta för att skapa samt upprätthålla relationer till alla barn i verksamheten.

På frågan om arbetet för att upprätthålla relationer i barngruppen så förklarar Sabina att det görs genom kontinuerliga dialoger med barnen, genom att stötta och finnas till hands i olika situationer som kan uppstå. Som exempel på situationer som kan uppstå menar Sabina att det är viktigt för henne att barnen vet att dem kan komma till henne för tröst. Omsorg i förskolan uppfattas ha en betydande roll i skapandet av och i att upprätthålla relationer mellan förskollärare och barn. Magdalena som

arbetar på en åldersblandad avdelning uttrycker att omsorg är en del av hennes förskolläraryupdrag och för henne innebär det att möta barnens alla behov som inkluderar både den emotionella såväl som barnets sociala behov.

Magdalena uttrycker att det finns en skillnad i barnens behov på hennes avdelning då de minsta barnen kräver mer närhet och omsorg om tröst och närhet, medan de äldre barnens behov visar sig i att stötta vid konflikthantering, tillgodose intressen och hitta nya utmaningar i barnens aktiviteter.

Genom att visa omsorg och visa barnen att jag finns här för dem så har jag betydande relationer som visar sig på olika sätt. Men det kräver också att jag tar hand om relationerna som skapas

Amina betonar att det ytterst ansvaret för att upprätthålla relationerna till barnen finns hos arbetslaget och att hon som förskollärare ansvarar för att hålla den kvalitet som eftersträvas enligt läroplanen. Amina betonar lyhördhet och att föra dialoger med barnen som tillvägagångssätt för att upprätthålla goda relationer till barnen.

6.3 Lek som tillvägagångssätt

Med lek syftas både planerade lekaktiviteter samt den barninitierade leken.

Sabina lyfter lekens betydelse i relationsskapande och menar att leken utgör en stor del av verksamheten på hennes avdelning. Sabina betonar att leken har stor betydelse i hennes arbete och syftar främst till den barninitierade leken på avdelningen som viktig. I leken förklarar Sabina att hon inte alltid är aktiv med barnen och leker, men kan vara närvarande i rummet och tillgänglig om det behövs. Sabina menar att det är viktigt att stanna upp och ifrågasätta sig själv om olika sätt att nå barnen på. Sabina uttrycker att det mest utmanande är att ha tid till att skapa relationer till varje barn och uttrycker att stress i arbetet påverkar. Möten, utvecklingssamtal och annat som måste göras tar tid menar hon och påpekar att hon som förskollärare är den som är minst i barngruppen på grund av enskild planering.

Sabina förtydligar att relationerna som skapas måste arbetas med då det ständigt uppstår nya utmaningar i barngruppen som påverkar dynamiken och även relationerna som hon har till barnen.

Amina betonar också lekens betydelse för att skapa och upprätthålla relationer till barnen på hennes avdelning. Amina menar att det är i lek med barnen som ger bäst förutsättningar för att skapa goda relationer då barnen övar på att kommunicera och mötas i leken med henne och övriga pedagoger.

Genom att vara i barnens lekar skapar jag relationer till barnen. Jag har lärt mig barnens intressen och kan mötas i det för att både skapa och upprätthålla de relationer jag har.

Karin som arbetar med de yngsta barnen lyfter lek som exempel på hur hon arbetar för att skapa relationer till barnen.

Karin anser att leken har stor betydelse när barnen inte ännu har det verbala språket. Med lek som metod menar Karin att relationerna till barnen skapas och att hon tar hänsyn till vad barnen vill. Karin påpekar lek som den främsta anledningen till att hon har skapat goda relationer som hon upplever som ömsesidiga.

6.4 Förskollärares kompetenser

Samtliga förskollärare lyfter att det behövs varierad kompetens för att skapa relationer till barn i förskolan.

Amina som kände till relationskompetens som begrepp menar att kompetenser som hon värdesätter som förskollärare är att vara lyhörd men också att ha förståelse för alla barns olikheter och att ha förmågan att möta alla barnens olikheter.

Förskollärarna förklarade begreppet *relationskompetens* som ”ett medvetet sätt för att skapa relationer till barnen”. Men också att det innebär att ha kompetens till att ”se” barnen. Leah som är en av tre förskollärare som kände till begreppet menar att det är en pågående process att arbeta utifrån sina egna kompetenser och förklarar att relationskompetens i verksamheten utgörs av hur hon samtalar med barnen och att vara empatisk. Leah uttrycker vikten kring relationskompetens och dess betydelse.

Jag tror det är viktigt att känna till betydelsen och fundera kring hur man själv arbetar för att skapa varaktiga relationer till barnen

Andra kompetenser som sågs som betydelsefulla för att skapa goda relationer till alla barnen var att kunna reflektera över det egna arbetet för att kunna utvecklas i yrket. Klara lyfte även förmågan att kommunicera och anpassa sig efter varje enskilt barn i relationsskapandet. Klara förklarar att begreppet relationskompetens är svårt att beskriva då hon anser att det avser förmågan att möta barnen i deras intressen och erfarenheter i syfte att skapa positiva relationer till barnen. Klara efterfrågar mer kunskap i verksamheten kring hur förskollärare kan utvecklas i relationskompetens och påpekar betydelsen av att fortsätta att utvecklas kring kompetenser som behövs i förskolan.

Sammantaget visar resultatet betydelsen av förskollärare som är närvarande och lyhörda inför barnens dialoger genom att lyssna till vad barnen har att säga. I dialoger med barnen framgår även att förskollärare genom att uppmärksamma barnens intresse kan nå barnen med avsikt att skapa goda relationer till dem. Engagerade förskollärare och övriga pedagoger i förskolan lyfts som betydelsefulla för att kunna skapa relationer i lek genom att möta barnen i lekaktiviteter i verksamheten. Relationsskapandet visar sig även vara betydelsefullt genom kontinuerliga dialoger i barngrupp. Att dela in barnen i mindre grupper för att kunna skapa och upprätthålla relationer till alla barn betonas även av förskollärarna i studien.

I de yngre barngrupperna var omsorg en av aspekterna för att kunna skapa och upprätthålla relationer till barnen. Omsorg bland de yngre barnen visade sig i form av närhet, tröst och förskollärare som finns till hands vid behov. Att som förskollärare inneha varierad kompetens för att nå barnen och skapa goda relationer till alla barn visade sig både värdefullt och nödvändigt. Resultatet visar också att relationskompetens och dess innebörd är ett begrepp som inte alla känner till och därför inte kunde förhålla sig till. Övriga kompetenser som lyftes hos förskollärarna som betydelsefulla var förmågan att vara lyhörd inför barnens behov och intresse.

6.5. Analys av resultat

I följande avsnitt analyseras studiens resultat utifrån två nivåer av relationell pedagogik utifrån Aspelin och Persson (2011) samt utifrån relationskompetens.

Pedagogiska möten – Pedagogiska möten beskrivs som möten mellan två parter, lärare och barn. Där det i mötet uppstår en ömsesidig process sinsemellan.

Genom att förskollärarna medvetet arbetar för att möta och bekräfta barnen i mötet menar Aspelin och Persson (2011) att läraren och barnet möts i en process som anses vara betydelsefull. Förskollärarna lyfte olika kompetenser såsom att vara lyssnande samt att skapa en tydlig lärmiljö som ansågs vara betydelsefullt för att kunna skapa relationer i de dagliga mötena med barnen.

Aspelin och Persson (2011) lyfter betydelsen av lärarens förhållningsätt i mötet med barnen. Författaren tolkar att resultatet av studien visar att förskollärarna arbetar medvetet i möten med barnen utifrån kontinuerliga dialoger. Resultatet visar också förskollärarnas beskrivning i mötena genom att vara lyssnande och lyhörda inför barnens intressen. En ömsesidig process mellan lärare och barn som anses vara meningsfull för båda parter skapas genom närvarande förskollärare som tar sig tid att lyssna in barnen och barnens behov. Författarens tolkning av studiens resultat är att förskollärarna var väl medvetna om olika strategier för att skapa relationer till barnen genom att resultaten visade på förskollärarnas förståelse kring betydelsen av att lyssna och föra dialoger med barnen. Hall (2019) betonar vikten av de dagliga mötena mellan lärare och barn i förskolan.

Pedagogiska tillvägagångsätt Bygger på förståelsen om relationer och relationernas stora betydelse i utbildningen i syfte att skapa och upprätthålla relationer mellan lärare och barn.

Utifrån resultatet tolkar författaren förskollärarnas beskrivning av arbetssätt på ett sätt som kan liknas vid det pedagogiska tillvägagångsättet enligt Aspelin och Persson (2011). Detta visades genom förskollärarnas tillvägagångsätt för att skapa ingångar till relationer genom barnens lekar samt utifrån förskollärarnas förståelse för omsorg för att skapa och upprätthålla relationer till barnen i verksamheten. I enlighet med Hall (2019) som betonar det dagliga mötet med barnen och förutsättningar för dessa möten visar studien att det finns kunskap om vikten av att som lärare vara känslomässig tillgänglighet i relationskapandet.

Relationskompetens -En kompetens som behövs som förskollärare för att ge undervisningen kvalité samt för att möjliggöra relationsskapande till barnen i den pedagogiska verksamheten.

Utifrån relationskompetens förklaras kompetensen som betydelsefull att ha som förskollärare då kompetensen avser att som lärare ha förmågan att skapa goda relationer till barn. Författaren tolkar resultatet som att förskollärarna beskriver kompetensen utifrån begreppets betydelse. Kompetensen skildras på ett sätt som författaren tolkade som att förskollärarna var medvetna om begreppets innebörd. Detta genom uttalanden såsom ” ett medvetet sätt för att skapa relationer”. Förskollärarna uttrycker en medvetenhet om olika tillvägagångsätt för relationskapandet i att både initiera samt upprätthålla relationerna till barnen.

7. Diskussion

I följande avsnitt diskuteras studiens sammanfattade resultat utifrån studiens syfte och frågeställningar. Utifrån studien som ämnar undersöka vad förskollärare anser en god relation till barnen utgörs av, samt hur förskollärare arbetar för att skapa samt upprätthålla relationer i förskolans verksamhet.

Jag har valt att frånga de rubriker som användes i resultatkapitlet och valt följande underrubriker för min diskussion. Kategorierna avses spegla studiens frågeställningar och redovisas utifrån två kategorier: *Förmåga att lyssna-förutsättning för en god relation*, samt *mindre barngrupper skapar relationer*.

Studiens frågeställningar är enligt följande:

1. Vad utgör enligt förskollärare i förskolan en god lärar-barn relation?
2. Hur säger sig förskollärare i förskolan arbeta för att skapa och upprätthålla relationer till alla barn i förskolans verksamhet?

Resultatet av studien visar att en trygg lärmiljö där barnen upplevs känna delaktighet upplevs ha en betydande roll för att kunna skapa relationer till barnen. Lärmiljöns betydelse för att skapa förutsättningar till relationer visade sig även ha betydelse genom tydliga lärmiljöer som främjar barnens samspel med förskollärare och bidrar till att förskollärarna kan skapa samt upprätthålla relationerna genom att dela in barnen i mindre grupper. Att vara lyhörd och närvarande i dialog med barnen ansågs även vara betydelsefullt för att kunna skapa goda relationer i verksamheten. Det kräver förskollärare som lyssnar och agerar utifrån vad barnen säger och som aktivt arbetar för att kunna skapa relationer till barn i förskolan. De brister som kan uppstå i relationskapandet är följaktligen förskollärare som inte är närvarande och som inte använder sig av tydliga strategier för att skapa relationer till barnen.

De skillnader som kunde urskiljas i resultaten utifrån respektive åldersavdelning var att förskollärarna som arbetade på yngre barns avdelningar uttryckte betydelsen av att skapa relationer redan vid inskolning. På samma avdelningar uttryckte även förskollärarna betydelsen av omsorg som en del av relationskapandet som sker. Lekens betydelse för att skapa relationer är återkommande för att kunna skapa goda relationer i barngruppen och visade sig vara viktig och närvarande i de olika verksamheterna. Genom att använda sig av lek som tillvägagångsätt i relationskapandet betonade förskollärarna att det genom leken gavs förutsättningar till att skapa relationer till de yngre barnen. Resultatet visar därmed på vikten av att

förskollärare använder varierade strategier för att uppnå en god relation mellan förskollärare och barn i verksamheten.

Delaktighet och relationell pedagogik har en tydlig association inom förskolan. Genom att främja delaktighet ges barnen förutsättningar att vara aktiva såväl som att bli sedda och hörda vilket skapar förutsättningar till en trygg och tillitsfull miljö i förskolan. Förskollärarens uppdrag i enlighet med läroplan för förskola, (Skolverket, 2018) innehåller situationer där barn ska ges förutsättningar till delaktighet. Läroplanen för förskola (Skolverket, 2018) lyfter bland annat att det är förskollärarnas ansvar att varje barn får ett reellt inflytande över arbetssätt och innehåll. För att kunna skapa goda relationer i förskolans verksamheter utifrån läroplanens mål och riktlinjer lyfts betydelsen av att vara omtänksam och inlyssnande gentemot barnen i verksamheten. Det som förskollärarna problematiserar som visas i resultaten är bristen på mindre barngrupper för att möjliggöra att relationsskapande kan ske. Resultaten visar att det krävs engagerade förskollärare som på ett medvetet sätt arbetar för att skapa och upprätthålla relationer i verksamheten där omsorg, samtal, lyhördhet samt lek är de främsta aspekterna som används i relationskapandet. Detta i sin tur kräver förskollärare som arbetar på ett medvetet sätt för att uppnå dessa mål i verksamheten och kräver även en samsyn i arbetslaget utifrån uppsatta mål kring att skapa relationer.

I enlighet med läroplan för förskola (Skolverket, 2018) ska utbildningen i förskolan genomsyras av omsorg. Studiens resultat visar att omsorg ges utifrån vad förskollärarna beskriver som att trösta och finnas till hands för att möta barnens olika behov. Utifrån Noddings (2012) forskning är det just att bemöta barnen med omsorg som betonas för att upprätthålla goda relationer mellan lärare och barn.

Ett återkommande begrepp i det existerande forskningsområdet är *relationskompetens* och dess potential att medverka till lärares målmedvetna och aktiva handlingar för inkludering och engagemang i relationsskapande processer. Förskollärarna lyfter relationskompetens som en förutsättning för att skapa goda relationer till barnen inom förskolan och beskriver även lyhördhet och empati som andra viktiga kompetenser inom professionen. Utifrån det som förskollärarna nämner som viktiga kompetenser kan det ses som svårt att hitta en balans som

förskollärare där det krävs närvarande förskollärare samtidigt som det krävs en professionell förmåga att hålla distans.

7.1 Förmåga att lyssna skapar goda relationer

Hall (2019) beskriver närvaron med ord såsom lyhörd, rättvis och nyfiken. Även att ha förmågan att lyssna och att skapa en trygg atmosfär. Tidigare forskning visar också betydelsen av närvarande lärare som är aktiva i samspel med barnen, något som Fredriksson (2019) betonar i sin forskning. Fredriksson (2019) lyfter även lärares närvaro som betydelsefull i sin forskning samt som en förutsättning för att skapa pedagogiska möten i barngrupp. Nordström-Lytz (2017) lyfter aspekter av närvarons betydelse med avsikt att belysa närvaron som en dimension av relationell pedagogik utifrån ömsesidighet och tillit.

Utifrån förskollärarnas beskrivningar av skapar goda relationer genom att vara närvarande och lyssna till barnen så överensstämmer det med beskrivningen som Hall (2019) nämner. Genom att läraren lyssnar tar också läraren emot och bekräftar poängterar Lilja (2013). Det finns dock en möjlighet att inte alla förskollärare aktivt arbetar utifrån att lyssna och bekräfta barnen i det mån som behövs vilket isåfall kan leda till barn som inte upplever att de är sedda och bekräftade i sina känslor.

7.2 Mindre barngrupper skapar relationer

Hur säger sig förskollärare arbeta för att skapa och upprätthålla relationer till barnen? Resultaten visar olika tillvägagångsätt där ett tillvägagångsätt var att dela in barnen i mindre grupper. Genom mindre barngrupper ansågs förskollärarna ges förutsättningar för att kunna skapa goda relationer till barnen i verksamheterna visar resultaten. Mindre barngrupper innebär att förskollärarna ges tid för samtal med barnen och på så sätt kan de skapa relationer i verksamheten. Utmaningen med mindre barngrupper är dock att organisera så att det blir meningsfulla aktiviteter

med närvarande personal. Det kräver också tillgänglig personal för att kunna dela in barngrupperna.

Att använda lek som tillvägagångsätt för att skapa relationer lyftes också vilket betraktades som viktigt för att närma sig relationerna till barnen. Andra aspekter för att skapa relationer till barnen benämndes som att lyssna till vad barnen har att säga. För att det ska ske behövs förskollärare som kan balansera spontana och planerade lekaktiviteter utifrån uppsatta mål. Det krävs även förskollärare som reflekterar över lekens roll och varför den är betydelsefull. Liljas (2013) forskning visar på betydelsen av förskollärare som lyssnar och menar att genom att lyssna tar också förskolläraren emot och bekräftar barnen. Resultaten visar att det krävs engagerade förskollärare som på ett medvetet sätt arbetar för att skapa och upprätthålla relationer i verksamheten där omsorg, samtal, lyhördhet samt lek är de främsta aspekterna som används i relationskapandet.

I enlighet med läroplan för förskola (Skolverket, 2018) ska utbildningen i förskolan genomsyras av omsorg. Studiens resultat visar att omsorg ges utifrån vad förskollärarna beskriver som att trösta och finnas till hands för att möta barnens olika behov. Utifrån internationell forskning framhäver Noddings (2012) vikten av att bemöta barnen med omsorg för att upprätthålla goda relationer mellan lärare och barn. Att bemöta barnen med omsorg är därav något som är betydelsefullt för relationsskapandet och som behövs inom professionen.

7.3 Metoddiskussion

I följande avsnitt diskuteras studiens valda metod, seminstrukturerade intervjuer utifrån styrkor och svagheter ur ett kritiskt förhållningsätt. För bättre förståelse över förskollärares syn och tillvägagångsätt i relationsskapandet genomfördes intervjuer. Utifrån studiens valda insamlingsmetod anser jag att fördelarna med seminstrukturerade intervjuer gett djupgående data där jag som författare varit flexibel beträffande att låta de intervjuade tala utförligt om de ämnen som tagits upp. Vid utökad tid för studien hade urvalet önskats vara större vilket kunnat bidra till ett mer tillförlitligt resultat.

Kvale och Brinkmann (2014) betonar att intervjuer är en fördel för att samla in olika aspekter av mänskliga erfarenheter. Validiteteten, trovärdigheten i en studie hänvisar till noggrannheten, relevansen samt precisionen i datan. Den interna validitetens första faktor är att överväga huruvida rätt frågor och rätt saker har tittats på i förhållande till studien. Datan måste ha en direkt relevans för de frågor som har undersökts för att kunna besvara forskningsfrågan menar Denscombe (2018)

Denscombe (2018) understryker att intervjuer kan iscensättas så att den som intervjuas uppmuntras till att delar sina erfarenheter. För att göra detta var författaren noggrann med att lyssna uppmärksammat samt visa intresse för vad som sades.

Genom inspelning av intervjuerna i studien kunde författaren koncentrera sig på ämnet. Kvale och Brinkmann (2014) betonar att en förutsättning med inspelat material är att materialet är hörbart vilket innebär att intervjuaren måste undvika bakgrundsljud och se till att den som intervjuas pratar tydligt. Denscombe (2018) lyfter att en nackdel med intervjuer är validiteten i data, det vill säga att intervjuer baseras på vad människor säger att dem gör vilket inte alltid återspeglar verkligheten.

Denscombe (2018) betonar likaså nackdelen med kvalitativa studier som ofta har en tendens att baseras på ett minde antal enheter. Detta menar Denscombe (2018) gör det svårare att fastställa i vilken omfattning forskningsfynden kan generaliseras till andra liknande fall. Trots ovanstående resonemang anser jag att studiens resultat bidrar med ökad förståelse utifrån förskollärarnas beskrivningar som gett svar på studien syfte.

7.4 Konsekvenser för yrkesrollen

De konsekvenser som kan uppstå som förskollärare som inte arbetar utifrån relationell pedagogik är att barnen i verksamheten inte känner sig sedda av förskolläraren vilket kan leda till otrygga barn. Brist på kunskap och engagemang kring att arbeta utifrån relationell pedagogik kan påverka den dagliga kommunikationen och således även samarbetet mellan förskollärare och barn.

Relationell pedagogik är betydelsefull för att kunna skapa och upprätthålla en god relation till barn i förskolan.

Genom att betona vikten av förskollärare och barn relationer kan förskollärare arbeta för att skapa goda relationer där barnen känner sig sedda och hörda.

Litteraturförteckning

Aspelin, J och Persson, S (2011). *Om relationell pedagogik*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Aspelin, J (2015): *Inga prestationer utan relationer: Studier för pedagogisk socialpsykologi*. Malmö: Gleerups Utbildning AB

Aspelin, J (2018). *Lärares relationskompetens: vad är det? hur kan den utvecklas?* Första upplagan Stockholm: Liber

Aspelin, J (2013). Aspelin, Jonas (red.) (2013). *Relationell specialpedagogik - i teori och praktik*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad

Aspelin, J (2015) *Lärares relationskompetens-Begreppsdiskussion med stöd i Martin Bubers begrepp "det sociala" och "det mellanmänniska"*. Utbildning och demokrati 2015, vol 24 NR,3

Aspelin, J (2016), *Om den pedagogiska relationens gränser-Relationskompetens i gränlandet mellan närhet och distans*. Nordisk Tidskrift för allmän didaktik Vol,2, No,1, november

Aspelin, J (2016), *Pedagogiska relationens gränser- relationskompetens i gränlandet mellan närhet och distans*. Högskolan Kristianstad.

Denscombe, M (2018). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur.

Fredriksson, M (2019) *Med blicken på möten, Martin Bubers pedagogiska idé i dialog med förskolans praktik*. Doktorsavhandlingar i pedagogiskt arbete Högskolan Dalarna.

Frelin, A (2012): *Lyhörda lärare- professionellt relationsbyggande i förskola och skola*. Stockholm: Liber.

Hall, C (2019) *Leken med närvarande pedagoger skapar barnrelationer. Relationell pedagogik-I teori och praktik i förskolan*

Juul, J och Jensen, H (2003) *Relationskompetens i pedagogernas värld*. Runa Förlag: Stockholm.

Kvale, S och Brinkmann, S. (2014). Den kvalitativa forskningsintervjun: Lund studentlitteratur.

Lilja, A (2013): *Förtroendefulla relationer mellan lärare och elev*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs universitet.

Noddings, N. (2012) *The Caring Relation in Teaching*. Oxford Review of Education Band 38, nr 6, december 2012.

Nordström-Lytz (2017) *Relationell pedagogik som närvaro* Pedagogisk Forskning i Sverige ÅRG 22 nr 3-4 2017 ISSN 1401-6788. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier, Åbo Akademi, Finland

Skolverket (2018) *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*: Stockholm

Skolverket (2022) Så skapar du goda relationer till eleverna. [Så skapar du goda relationer till eleverna - Skolverket](#)

Vetenskapsrådet, (2017). God Forskningsed. [Etik i forskningen - Vetenskapsrådet \(vr.se\)](#)

Unicef Sverige (2024). Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. [UNICEF Sverige - FN:s barnrättsorganisation | unicef.se](#)

Bilaga 1

Missivbrev

Information om projektet *Betydelsen av relationsskapande i förskolan med försäkran om samtycke*

Detta är en förfrågan om ditt deltagande i en studie kring förskollärares syn av att arbeta för att skapa goda relationer i förskolan. Jag vill uppmärksamma dig på att allt deltagande är frivilligt och att du har rätt att avbryta ditt deltagande när som helst. Jag är en student som under våren 2024 läser sista terminen i *Förskolläraryrket* vid Högskolan Kristianstad. Studien genomförs som del av mitt självständiga examensarbete och kommer att publiceras i en examensuppsats.

Syftet med min studie är att undersöka vad förskollärare anses utgöra en god barnlärare relation i förskolan och fokuserar på frågor kring arbetet med att skapa goda relationer i förskolan. Intervjuerna kommer att ske på plats och även spelas in. intervjun tar uppskattningsvis cirka 30–60 minuter och innehåller frågor kring dina upplevelser och syn kring relationsskapande i förskolan.

De forskningsetiska principerna, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet från Vetenskapsrådet kommer tas hänsyn till under studien. Vid deltagande i studien kommer vi överens om en tid som passar dig. Det inspelade materialet kommer att transkriberas ordagrant och därefter analyseras för att hitta likheter och skillnader i erfarenheter och upplevelser. Allt material förvaras oåtkomligt för obehöriga. Intervjuerna kommer att behandlas konfidentiellt vilket betyder att intervjuerna kommer att avidentifieras och behandlas i enlighet med bestämmelser i Sekretesslagen. När examensarbetet blivit godkänd kommer intervjumaterialet att kasseras.

Studien kommer att registreras på Högskolan Kristianstad i enlighet med lagen om hantering av personuppgifter (GDPR). Du kommer även få ta del av den färdiga studien om du så önskar. Jag önskar besked om ditt samtycke senast 22/4–24

Dina frågor är välkomna och du kan kontakta mig på:

anneli.nyberg0047@stud.hkr.se eller 0739 097948

Vänligen Anneli Nyberg

Min handledare på Högskolan Kristianstad är Josefin Zetterberg:
josefin.zetterberg@hkr.se

Sid 2/2

Samtycke till deltagande i studien: *Betydelsen av relationell kompetens i förskolan*

JA, jag har läst informationen och samtycker till att delta i studien.

Datum .....

.....

Deltagares Namnteckning

Namnförtydligande

Bilaga 2

Intervjuguide

- Hur länge har du arbetat som förskollärare?
- Vilken åldersgrupp arbetar du med i verksamheten ?
- Hur många barn har ni på avdelningen?

- Känner du till begreppet *relationskompetens*? Och isåfall hur uppfattar du begreppet?
- Vad anser du att en god lärar-barn relation i förskolan består av?
- Vilka förutsättningar anser du behövs för att kunna skapa goda relationer i verksamheten?
- Hur arbetar du för att skapa och upprätthålla positiva relationer till barngruppen?
- Hur tänker du att de sociala relationerna mellan lärare och barn kan påverka barnens utveckling och lärande?
- Vilka tillvägagångsätt använder du för att främja samarbete och samspel mellan barnen?
- Hur ser du på maktbalansen mellan lärare och barn?
- Hur arbetar du för att skapa en inkluderande och respektfull lärmiljö?

